

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ

CİLT : V

MART 1989

SAYI : 14

ATATÜRK'ÜN KAZANDIRDIĞI DEĞERLER VE ATATÜRKÇÜLÜKTEN BEKLENTİLERİMİZ

SUAT İLHAN

Atatürk'ün kazandırdığı değerler konusu araştırılırken, devlet, toplum ve kişi yaşamına yansıyan bütün alanlarda, hayret verici bir yaygınlık ve büyüklükle karşılaşılmaktadır.

Atatürk'ün Türk tarihi içerisindeki yeri ve Atatürkçülüğün Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ve Türk milletinin düşünce ve davranışları üzerindeki etkisi her geçen gün daha belirgin olarak ortaya çıkmakta, bu katkının ve etkinin büyüklüğü çok zaman olayın içerisinde yaşayanların değerlendirmelerini aşmaktadır. Geçen zaman, Atatürk'ün dünya politik akışı üzerindeki yeri ve değerini de daha belirginleştirmekte, büyüklüğü önce hissedilmeye sonra anlaşılmaya başlanmaktadır.

Atatürk'ün kazandırdığı değerlerle ilgili geniş bir liste çıkarmak yerine, temel konularda kazanılan değerlerin araştırılması, bunların incelenmesi daha yararlı ve tutarlı bir yaklaşım olabilir. Bu temel konular, millî bir devlet kurulması ve bu devletin çağdaşlaşması etrafında kümelenmektedir.

Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin sayılmasının ve tasnifinin dahi güçlükleri vardır. Çünkü hiçbir düşüncesi ve atılımı kendi sınırları içerisinde kalmayan, düşünce ve uygulamaları diğer konu ve olaylar üzerinde de etki alanı yaratan bir önderle ve bu önderin öncülük ettiği olaylar dizisi, evrensel düşünceler bütünü ile karşı karşıya bulunuyoruz.

Atatürk'ün kazandırdığı değerler Atatürk ilke ve inkılaplarından ibaret değildir. Atatürk inkılapları Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin vazgeçilmez bir bölümü, Atatürk ilkeleri ise kazanılan değerlerin ve aynı zamanda Atatürkçülükten beklentilerimizin vazgeçilmez yol göstericileridir.

ATATÜRK'ÜN KAZANDIRDIĞI DEĞERLER

İlk büyük değer, bağımsız millî devlet

Yıkılması ve dağılması önlenemeyen imparatorluktan sonra millî devletin kurulması işinde ilk aşama, hudutları belirlenen coğrafyaya ulaştırılması, bu coğrafya üzerinde bağımsızlığın ve millî şuurun (ulusal bilinç) doğmasının sağlanmasıydı. Kurulan millî devlet ve onun bağımsızlığı Atatürk'ün kazandırdığı temel değerlerdir.

Bağımsızlık, diğer atılımların ortamını hazırlayan, vazgeçilmezliği olan bir amaç, güvenli hudutlarla birlikte ulaştırılması gereken ilk hedefti. İstiklâl Harbi adını bu amaçtan, bağımsızlıktan almıştır.

Millî devletin coğrafyasına ulaştırılması ve bu coğrafya üzerinde bağımsızlığın gerçekleştirilebilmesi için, on yıl devam eden harplerden çıkmış bir millet tekrar dört yıla yakın çeşitli cephelerde, sayısı belirsiz devletle savaşmak veya en azından bir kısmı ile çarpışırken diğer bir bölümü ile her alanda kıyasıya bir mücadele içerisinde bulunmak zorunda kalmıştır. Bu devletler, Atatürk'ün deyişi ile "*örneği görülmemiş bir galibiyetin temsilcileriydi*". Birinci Dünya Harbi'nde muharebe meydanlarında yenilmediği halde, harbi ve harple birlikte yurdunu kaybetme tehdidi altında olan umudunu yitirmiş bir toplum ve dağılmış bir ordu ile, sınırları ve hasımlarının sayısı belirsiz bir ülkede, iç ve dış birçok güç odağının karşı koyacağı bağımsız millî devlet kurma hedefini gerçekleştirmek için hareket edilmiştir. Millî devlet, millet gerçeğine ve millî birliğe dayanır. Atatürk'ün kurduğu millî devlette de, millî devletin vazgeçilmez gereği olan millî şuur (ulusal bilinç) yaratılmış, etkili kılınmış ve tam bağımsızlığa ulaştırılmıştır.

Türk İstiklâl Harbi'nde en güç durumlarda dahi bağımsızlıktan ödün verilmemiştir. Atatürk tam bağımsızlığı bir "*vazife*" olarak belirtir ve "*siyasî, malî, iktisadî, adlî, askerî, kültürel ve benzeri hususların*" bütününde tam bağımsızlığı ve tam serbestliği öngörür. İstiklâl Harbi sonucunda bütün unsurları ile bağımsızlığa ulaşılmış, kendi irademiz ve kendi ölçülerimiz içerisinde çağdaşlaşmanın ortamı yaratılmıştı.

Bağımsız millî devlet, Atatürk'ün kazandırdığı ilk büyük değerimizdir. Bu değere Lozan'da siyasî sonuca bağlanan İstiklâl Harbi ile ulaşılmıştır. Diğer bütün değerler için de gerekli zemini hazırlayan temel olay İstiklâl Harbidir.

İstiklâl Harbi'nin askerî harekât bölümünü İzmir'de noktlayan Atatürk "*asıl işimiz şimdi başlıyor*" demiştir. Bu çok önemli bir tespittir. Bu

tespit değerlendirilmeden, bu tespit dikkate alınmadan Atatürkçülüğe girilemez.

Çağın ve çağdaşlaşmanın ilk gereği olan bağımsız millî devletin kurulmasından sonra, diğer çağdaşlaşma atılımları için ortam hazırlanmış oluyordu. Çağdaşlaşmak için gerekli olan ve gerçekleştirilen atılımlar Atatürk'ün kazandırdığı diğer değerlerdir.

İkinci büyük değer, milletin egemenliği

Coğrafyası belirlenmiş bağımsız devlet, vatandaşı için özgür bir ortam sağlamadan çağdaşlaşma yolunu açamazdı. Özgürlüğe ancak millî egemenliğin gerçekleştirilmesiyle ulaşılabileceğini, millî egemenliğin temel ürününün özgürlük olduğunu belirleyen Atatürk, hareketin başlangıcında -22 Mayıs 1919 tarihli raporda-, Amasya Tamimi'nde, Erzurum Kongresi'nde millî egemenlik amacını ortaya koymaya başlamıştır.

O tarihte mevcut iç siyasî yapıya en çağdaş seçenek (alternatif) millî egemenlikti. Atatürk'ün iç politik durumdaki ilk işini iktidar seçeneğini açıklaması ve bu seçeneğin gerçekleştirilerek güçlendirilmesi oluşturuyordu. Atatürk, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni kurarak ve her kararını onun düşünce ortamında geliştirerek, mevcut siyasî iktidara padişaha ve onun hâkim olduğu çevreye millî egemenlik seçeneği ile karşı koyabilmiştir. Şüphesiz demokrasiyi savunan fakat buna rağmen sarayın, totaliter sistemin yanında yer alan batıların, millî egemenliği seçen Anadolu karşıındaki durumları, savundukları değerlerle, batı ölçüleri ile çelişiyor, kendileri ile ters düşmüş oluyorlardı. Atatürk'ün millî egemenlik alternatifini seçmesi bugün normal görünebilir. Olayı kendi tarihi atmosferi içerisinde düşünmek gerekir. Krallar, padişahlar, komünizm, nazizm, faşizm gibi kişi, aile, zümre veya sınıf hareketlerinin hâkim olduğu bir dünya ortamında millî egemenlik ilke olarak seçilmiştir. Seçimi değerli kılan bir diğer husus, cazip görünen, moda olan, seçimi kolay olan, kişinin gururunu okşayan totaliter seçenekler arasından bu kolaylıkları taşımayan millî egemenliğin seçilmiş olması ve harp şartlarında, inkılâp şartlarında uygulanmak zorunda kalınacağına bilinmesidir.

Atatürk iktidarın kaynağını iktidarın dayandığı tabanı değiştirmiştir. İktidarı bir aileden almış ve bütün millete devretmiştir. Bu özelliği ile diğer siyasî ihtilâl niteliğindeki iktidar değişikliği olaylarından daha farklı, daha büyüktür. Fransız İhtilâli egemenliğin millete devrini amaçlamışsa da, sınıf hareketi özelliğinden kurtulup egemenliğin millete devri amacına

birçok dar boğazdan geçtikten sonra ulaşabilmiştir. Rus İhtilâli iktidarı bir oligarşiye, bir partili kadrosuna devretmiştir. Atatürkçülük ise iktidarı genişleten, iktidar tabanını milletin bütününe yaygınlaştıran bir harekettir.

Millî egemenlik çağdaş yönetimin temel seçeneği olarak Atatürk tarafından bize kazandırılmış bağımsız millî devletten sonraki diğer büyük bir değerdir. Millî egemenlik özgürlük ilkesinin kaynağını oluşturacaktı.

Bağımsızlık için güvenli sınırlara dayanan millî devlet, özgürlük için millî egemenlik gerekliydi.

Millî egemenliğe dayalı özgürlük, aynı zamanda toplum ve kişilerin gelişmesinin ortamını oluşturduğu için önem taşıyordu. Kapalı sistemler, özgür düşünceye getirdikleri kısıtlamalarla düşünceyi ve düşünce ile birlikte kişinin ve toplumun gelişmesini sınırlamakta ve kısıtlamaktadırlar.

Üçüncü büyük değer, lâik zihniyet

Bağımsız millî devlet, özgürlük ve millî egemenlikten sonra, özgürlüğün gereğine uygun bir zihniyet değişikliğinin sağlanması şüphesiz vazgeçilmez bir adımdı. Akılcılığa dayanan açık düşünce ortamı gerçekleştirilmeden çağın ve gelecek çağların gerekleri yerine getirilemeyecekti. Bu da herşeyden önce ve her alanda lâik bir anlayış ve lâik bir uygulama ile mümkün olabilecekti.

Batının Rönesansını nasıl Reformundan ayırmak mümkün değilse, Türk çağdaşlaşmasında da yenileşmeyi lâik toplum yaratılmasından ayrı düşünemeyiz. Atatürk'ün kazandırdığı ve Atatürkçülükle sahip olduğumuz değerlerin en önemlilerinden birisi, çağın ve gelecek çağların ihtiyaçlarına uygun ortamın yaratılabilmesi için gerekli olan lâik özellikli zihniyet yapısının gerçekleştirilmesiydi.

Dördüncü büyük değer, Atatürkçülük

Atatürk'ün milletimize kazandırdığı değerlerin en önemlilerinden bir diğeri, bağımsız millî devleti, millî egemenliği, lâik zihniyeti ve bunlarla birlikte diğer inkılâplarını ilkeleri yönünde bütünleştiren, güvence altına alan, kendi potasında sistemleştiren Atatürkçülüktür.

Kazanılan değerlere sağlam ilkelerle ulaşılabilmiş ilkeler yönünde ve onlara dayanarak inkılâplar gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, Lâiklik ve İnkılâpçılık birer ilke olarak diğer

bütün inkılâp ve çağdaşlaşma uygulamalarını yönlendiren düşünce bütününün unsurlarıdır.

Kazanılan üç büyük değer olan, bağımsız millî devleti, millî egemenliğe dayanan özgürlüğü ve lâik zihniyeti gerçekleştirmek ve güçlendirmek için ilkelere bağlı kalarak bütün alanlarda inkılâp hareketlerine girişilmiştir.

İnkılâplar, kazanılan değerlerin gereği olan, akla ve bilime dayalı büyük uygulamalardır. Sosyal, ekonomik ve politik alanlara yayılmış, hukuk ve eğitim konularında yoğunlaşmışlardır.

Açıklanan ilkelere, inkılâplar ve oluşturulan kurumlar birer dogma değildir. Başka dogmalara da bağımlılıkları yoktur.

Atatürkçü düşünce sisteminde yalnız aklın, bilimin ve şartların verdiği doğrultu önem taşır. Akla ve bilime açık düşünce ortamı ve buna uygun Atatürk dönemi uygulamaları Türk çağdaşlaşmasının yolunu belirler. Türkiye Cumhuriyeti Atatürkçü düşünce sistemine bağlı olarak kurulmuştur.

Bütün diğer düşünce ve uygulamalara yön veren düşünce sisteminin veya ideolojinin seçimindeki hatanın etkisini gidermek çok zordur. Yanlış bir ideoloji seçilmişse bunun kayıplarının giderilmesi uzun zaman gerektirir. Almanların ve İtalyanların nazizm ve faşizmi temel düşünce olarak benimsemelerinin kayıpları konu ile ilgili çarpıcı bir örnek olabilir. Yanlış bir ideoloji seçimi, hareket noktasında, uygulama yönteminde, uygulamada ve amaçların belirlenmesinin tamamında yanlış seçim demektir.

20 nci asırda geniş şekilde uygulama alanı bulmuş birçok düşünce sistemi, yönetim türü, henüz bir asır geçmeden çağdaş özellik taşımadığı ve çağa uyum sağlayamadığı, çağı ile bağdaşmadığı için değişmek durumunda kalmışlardır. Yarım asırdaki gelişmeler karşısında yenik düşmüşlerdir. Bünyeleri kendi kendilerini yenilemeye uygun olmadığı için bu gücü gösterememişlerdir.

Atatürkçülük ise her çağda çağdaş özellik gösterebiliyor. Düşünce sistemleri arayışları içerisinde olma ihtiyacını ortadan kaldırıyor. Bu sebeple Atatürk'ün kazandığı en büyük değerlerden birisi Atatürkçü düşünce sistemidir, Atatürkçülüktür diyoruz.

ATATÜRKÇÜLÜKTEN BEKLENTİLERİMİZ

Artık beklentilerimiz Atatürk'ün kendisinden değil, ilkeleri, inkılâpları ve kazandırdığı değerlerle bir bütün oluşturan Atatürkçülüktendir.

Atatürkçülük gerçeklere dayanan, evrensel ağırlıklı, geleceğe yönelik, birbiri ile uyumlu amaçlar, uygulamalar ve ilkeler bütünüdür. Bu içeriği ile yeniliğe açık, dinamik özelliği ve bütünlüğü olan, birbirini tamamlayan, birbiri ile uyumlu düşünce sistemidir. Bağımsız millî devleti, millî egemenliği, kişi özgürlüğünü ve her çağda çağdaş olmayı amaçlar, akla ve bilime dayanır.

Ana çizgileri ile Atatürk'ün kazandırdığı değerler hakkında yapılan tespitlerden sonra, Atatürkçülükten beklentilerimizin neler olduğu sorusu akla geliyor. Cevap aradığımız soru şudur: Atatürkçülükten beklentilerimiz neler olabilir? Atatürkçülüğe bağlılık ve Atatürkçülüğü yaygınlaştırmak bize neler kazandıracaktır? Veya neden Atatürkçülüğe bağlı kalmak, onu yaygınlaştırarak benimsetmek gerekliliği ve zorunluluğu vardır?

Atatürkçülükten beklentilerimiz bu soruların da cevaplarını oluşturur.

Atatürkçülükten birinci beklentimiz, Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin korunup geliştirilmesi

Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin korunması, geliştirilmesi en iyi olarak Atatürkçü ortamda gerçekleştirilebilir. Bağımsız millî devletimiz, özgürlüğün kaynağını oluşturan millet egemenliğimiz ve lâik zihniyet yapımız Atatürkçülüğün birer unsuru aynı zamanda birer ürünüdür. Varlıkları ve gelişmeleri Atatürkçülükle güvence kazanır. Bu sebeple Atatürkçülükten en önemli beklentimiz, Atatürk'ün kazandırdığı temel değerlerin korunması ve geliştirilmesidir. Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin de en güçlü koruyucusu Atatürkçülüktür. Başka bir anlatımla, Atatürkçülük Atatürk'ün kazandırdıklarının koruma, korunma ve geliştirme yol ve yöntemini de içermektedir.

Milletçe içerisinde bulunduğumuz şartlar karşısında, Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin ne ölçüde güvence altında olduğu, bu büyük değerlerimizin hangi tehditlerle karşı karşıya bulunduğu diğer bir soruyu oluşturuyor. Kazanılan değerlerin korunması için önce bunlara yönelik tehdidin önlenmesi gerekir.

Kazanılan değerlere tehdidin önlenmesi

İçerisinde bulunduğumuz şartları en iyi olarak imkânlarımız, zorluklarımız ve amaçlarımız belirler. İmkânlar kullanılarak zorluklarımızı aşarak amaçlara ulaşmada Atatürkçülükten beklentilerimiz neler olacaktır?

Coğrafi konum ülkelerin kaderidir, değiştirilemeyen birer jeopolitik emrivakidir. Türkiyemiz büyük güçlerin sürtüşme ve çatışma noktası üzerindedir. Coğrafi konumumuz ülkemizi her yönden gelen menfaatlerin, ihtirasların kesişme, birleşme ve ayrılma kavşağı durumuna getirmekte, bu durum sosyal, ekonomik, politik ve askerî özellikli tehditler şeklinde açığa çıkmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılan bütün milletler, milliyetçilik duygu ve birlik sağlama çabalarını Türk düşmanlığına dayandırmışlardır. Hudutlarımızın çevresindeki ülkelerin tarihten kaynaklanan bu tehditleri coğrafi şartların ağırlığını artırmaktadır.

Uluslararası barış dönemi mücadeleleri sosyal, ekonomik ve politik alanlara yayılmış ve eskiye oranla daha acımasız düzeylere ulaşmıştır. Ayrıca sıcak bir harbi başlatamayanlar, barış dönemi mücadelelerini şiddet metodlarıyla, propaganda ve terörle sıcak noktalara taşımışlardır. Bu gelişmelerin, bu tür tehditlerin kısa sürede ve tamamen söneceğini de beklemek yanlış olur.

Sonuç olarak coğrafyamız, sosyal değerlerimiz, ekonomik değerlerimiz, politik yapımız jeopolitik konumumuzdan ve tarihimizden kaynaklanan çok yönlü ve devamlı tehdit altındadır. Ülkemizin şartları arasında en belirgin özellik bu tehdittir. Şüphesiz temel düşünce sistemi olan Atatürkçülük bu tehdit çemberinin dışında değildir. Coğrafyamız sosyal ve ekonomik değerlerimiz politik yapımız gibi Atatürkçülük de tehdit altındadır.

Yüksek Kurum'un üçüncü kuruluş yıldönümünde -18 Ekim 1986- aslı üyelerle yaptığımız toplantıda "Türk olmak zordur" demiştim. 1987'de yapılan Atatürk Sempozyumu'na katılan yabancı bir ülke Türkoloğu, "dışarda Türk olmak çok zor" diyordu. Anlaşıyor ki dışarda da içerde de Türk olmak zor. Millet olarak ve kişi olarak devamlı mücadele etmemiz, ömür boyu gelişme içinde olmamız gerekiyor. Çünkü coğrafyamızda zayıf milletlere yaşama şansı yoktur. Bu şartlarda bulunan bir toplum içerisinde, mücadele gücünü ve gelişme yeteneğini yitirmiş zayıf kişiler de güçlükle barınabilirler.

Zor tarihî şartların, zor sosyal ve ekonomik birikimlerin üstesinden gelebilmek ve düşmanlıkların, ihtirasların yol kavşağı olan coğrafyamızda güvenle varlığımızı korumak durumu ile karşı karşıyayız. Bütün zorluklara karşı, yeni arayışlar içerisine girmemizi gerektirmeyen bir büyük imkâna ve bir büyük güce, Atatürkçülük gibi çağdaş bir düşünce bütününe sahibiz.

Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin geliştirilmesi

Bağımsız millî devletimiz, millî egemenliğe dayanan özgürlüğümüz, akılcı ve bilimci lâik zihniyet yapımız ve diğer bütün sosyal ve politik değerlerimizin korunarak geliştirilmesi, bunları bize kazandıran Atatürkçülüğün bir sistem olarak bilimsel yöntemlerle ele alınması, incelenmesi, düşünce olarak yayılması ile mümkün olacaktır.

Sahip olduğumuz değerlerin güçlendirilmesi politik, sosyal, ekonomik ve askerî yapımızın bütün tehditleri geri yansıtacak düzeye gelmesi, Atatürkçülüğün ve Atatürkçülüğün kazandırdığı değerlerin korunması ve güçlenmesini gerektirmekte ve Atatürkçülükten beklentilerimizi belirlemektedir. Atatürk'ün kazandırdığı değerlerle Atatürkçülükten beklentilerimizde devamlılık ve bütünlük vardır. Görüldüğü gibi ne Atatürk ne de Atatürkçülük, Atatürk ilke ve inkılâplarından ibaret değildir.

Atatürkçülükten ikinci beklentimiz, her çağda çağdaş olma

Millî devlet, millî egemenlik, akılcı lâik zihniyet, ilke ve inkılâpları ile Atatürkçülük milletimize çağdaşlaşmanın yolunu açmıştır. Çağdaşlaşma Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin doğal sonucudur. Atatürk'ün kazandırdığı değerlerin ve çağdaşlaşmanın kaynağı ise akıl ve bilimdir. Atatürkçülük bir çağdaşlaşma yöntemidir ve her çağda çağdaş olmayı amaçlar.

Atatürk yaşayan, kendisini koruyan, akla ve gerçeklere dayalı, bağımsız bir çağdaşlaşma modeli vermiştir.

ATATÜRK'ÜN KAZANDIRDIĞI DEĞERLERİN VE ATATÜRKÇÜLÜKTEN BEKLENTİLERİMİZİN DAYANAĞI OLAN TEMEL ÖGELER: BİLİM VE KÜLTÜR

Atatürkle sahip olduğumuz değerlerin ve Atatürkçülükten beklentilerimizin dayanması gereken temel öğeler Atatürk'ün benim manevî mirasçılarım dediği akıl ve bilimdir. Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin temelinde Türk kahramanlığını ve Türk kültürünü görür.

Atatürkçülük dinamik bir düşüncedir. Her çağda aklın, bilgi birikiminin, şartların ve ihtiyaçların gerektirdiği yenileşmeyi kendi içerisinde taşımaktadır. Atatürk'ün işaret ettiği yol gösterici ise bilimdir. Bilimsel zemini oluşmamış düşünce ve uygulamalar belirsizliğe yönelik durumda kalırlar. Bilimsel zeminden yoksun düşüncelerin ve uygulamaların yönünün ve devamlılığının güvenli ve dengeli olması ancak bir rastlantı olur. Atatürkçülük bilimsel bir ortamda güvence altında olabilir ve böyle bir ortamda yaşayıp gelişebilir. Bilimsel ortamın güçlendirilmesinin sağlanması, Atatürkçülüğe bağlılığımızın gereğidir ve Atatürkçülükten beklentilerimizin gerçekleştirilmesi için gerekli temel adımı oluşturacaktır.

Bilimsel temelin oluşturulmaması, siyasî tercihlerin hatta siyasî dedikoduların hâkim olmasına, düşünce alanında kaygan bir zemin oluşmasına sebep oluyor. Bilimsel çalışma zemininden yoksun bir kültür ortamı, kimliğini bulamıyor, çeşitli etkilerle kısa sürede yozlaşıyor. Bilim adamlarının, akademik kuruluşların sorumluluklarının büyüklüğü, bilim çevrelerinin kendi alanlarında doğruya yönelmiş ilk adımı atma zorunluluğundan kaynaklanıyor.

Bilim adamlarının, kendi konularındaki eksikliklerin ilk sorumluları, olumlu gelişmelerin de öncüleri olarak kabul edilmesi yanlış olmayacaktır.

Her türlü ilerleme gelişmiş bir kültür ortamından doğabilir. Yeterli ve uygun bir kültür ortamı oluşturulamamışsa ekonomik, sosyal, politik, askerî, bütün alanlardaki gelişme yetersiz kalabiliyor. Kişiler yetiştikleri kültür çevresinin, toplumlar oluşturdukları kültür ortamının birer temsilcisi olarak ancak kültür düzeyleri kadar varlık gösterebiliyorlar. Her kültür çevresi kendi özel toplumunu oluşturuyor. Ayrıca her kültür çevresi kendi insanını yetiştiriyor. Kültür düzeyinin yetersiz kalacağı bir kalkınmayı gerçekleştirmek de mümkün değildir.

Kültür öğelerinin gelişmesinde ise önemli ilk adımı bilimsel çalışmalar oluşturuyor.

Sağlam ve gelişmiş bir kültür milletin en etkili güvencesidir. Yetersiz ve bilimsel içeriği olmayan bir kültür ortamında sosyal kalkınma, ekonomik kalkınma, politik gelişme beklememek gerekir. Atatürk 1924 yılında Dumlupınar'da Başkumandanlık Meydan Muharebesini anlatırken, "*askerî harekâtın başarisında da ahlâk ve kültür üstünlüğünün gerekli*" olduğunun anladığını açıklamaktadır.

Kültür sağlam bir yapıya sahipse politik ve ekonomik buhranlar daha kolay çözülebiliyor. Kültür buhranları, kültür çözümleri ise politik ve ekonomik buhranlara nazaran daha ağır seyrediyor ve diğer alanlara çok kolay yansıyorlar. Atatürk devlet hayatı, düşünce hayatı ve ekonomik hayatta asıl etken olarak kültürü görür. Kültür dinamik bir olgudur, yeni ve açık ufukların ortamında gelişebilir.

Kitle iletişim araçlarındaki gelişmenin etkisiyle kültür ve medeniyetin değişmesi ve yenilenmesi hızlanmıştır. Kültür ortamı bugün düne göre değişiktir. Değişikliğin olumlu yönde olması bilime ve akla dayandırılması ile mümkün olabilir. Bilimsel temelin zenginliği ve yaygınlığı kültür ve medeniyetin gelişmesinde devamlılığı, dengesi ve istikrarı sağlıyor.

Atatürk Yüksek Kurumu bütün bu alanların bilimsel zeminini oluşturabilmek için kurulmuştur. Büyük sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklarımızı en iyi olarak, yeni bir medeniyet hamlesinin bütün unsurlarını içeren Atatürkçülüğün yaygınlaştırılmasıyla yerine getirebileceğimiz inancını taşıyoruz.

Genel olarak ülkemizde de dogmalara, saplantılara dayanan tartışmaların kısır döngüsü aşılmakta, daha verimli ve daha sağlıklı olan, kültür ağırlıklı, kültür amaçlı, tartışma ortamına geçiş çabaları gösterilmektedir.

Kişi olarak ve millet olarak iki bin yılına bizi ulaştıracak ve iki bin yıldan sonraki ihtiyaçlara cevap verebilecek yeni kadrolar, Atatürkçülüğün özgür, akla ve bilgi temeline dayalı ilkelerinin oluşturacağı, sosyal disiplini olan ve toplum denetimi gerçekleşmiş sağlam bir kültür çevresinde yetişebilir.

Atatürkçülüğün kazandırdığı değerlerin de, Atatürkçülükten beklentilerimizin de başlangıç ve aynı zamanda bitim noktasını bilimsel çalışmalarla güçlendirilmiş çağdaş bir kültür çevresi belirleyebilir.

Atatürk'ün kazandırdığı değerler, bağımsız millî devletimiz, millî egemenliğimiz, lâik zihniyet yapımız, Atatürk düşünce sistemimiz ve Atatürkçülükten beklentilerimiz olan bunların korunması, geliştirilmesi ile her çağda çağdaş olabilme amacı, millet olarak varlığımızın kişi olarak yaşamımızın vazgeçilmezleridir.